

Terorizem v Šanghaju ob obletnici izbruha konflikta

Policiji in vojniki zastražili mednarodno naselbino po bombnih eksplozijah. Japonski premier izjavil, da vojna ne bo končana, dokler ne bo komunizem zatrt na Kitajskem. Čez milijon Kitajcev ubitih in ranjenih v vojni z Japonci

Šanghaj, 7. jul. — Teroristični val je zajel Šanghaj ob obletnici kitajskega oboroženega odpora proti japonski invaziji. Kitajski vojniki in policija sta v povprečju vzemirjenju mednarodni naselbini. Štirje kitajski danes ubiti, dva Japonci. V Šanghaju, nekateri angleški vojniki in policija sta bili ranjeni v bombnih eksplozijah. Teroristi so vržili tri bombe na most, ki ga stražijo japonski vojniki in kjer je glavni stan japonske policije v Šanghaju. Bomba je bila vržena tudi na policijsko postojanko v bližini. Policije rezerve in tujske vojske so bile takoj mobilizirane, da ustavijo val terorizma v Šanghaju, glavnem kitajskem trgovskem mestu. Ves svet med mednarodno naselbino in distrikti, katere so okupirali Japonci, je bil ustavljen. Bomba je bila vržena na japonsko bombno tovarno v bližini mednarodne naselbine.

Danes, 7. julija, je obletnica izbruha krvavega konflikta med japonsko in Kitajsko. Sovražnost se je pričela po spopadu kitajskih in japonskih čet v predmestju Pekinga. Voditelji obeh vojsk so se spopadli. Japonski ministri predstojatelja Fumino Kone je izjavil: "Japonska je bila prisiljena na svoji volji vstopiti v konflikt. Fundamentalni vzrok sovražnosti je bila sistematična japonska kampanja pod vodstvom generala Kaiška. Cilj japonske je odstranitev zaprek, ki ovirajo vzpostavitev stalnega miru na Daljnem vzhodu, ter odprava komunistične nevarnosti na Kitajskem."

General Kaišek, vrhovni poveljnik kitajske armade, pa je izjavil: "Kitajska ne bo nikdar porazena. Pred enim letom je bratstvo med japonskimi imperialisti in potisnila nepravilno in miroljubno kitajsko vojsko v vojno. Mi se borimo za svoj obstanek kot narod in v prihodnosti bomo vztrajali do konca." Po enem letu vojne je Japonci dobili nominalno kontrolo nad vsem severno Kitajsko, vendar delom Notranje Mongolije, delom centralne Kitajske in delom vseh glavnih kitajskih mest. Izjema so Kanton, Swatow in Fučow, kitajska mesta v južni Kitajski.

Japonci so računali, da bo Kitajska podjarmljena v šestih mesecih, a so se zmotili. Vojna je zavlekla in konca še ni videti. Na Kitajskem je japonska armada 900,000 mož in vojne operacije so se stale Japonsko za dve milijardi dolarjev. Kitajska je v tej vojni doživela več porazov, poleg tega pa se ponavljajo uspehi. Največji uspeh je bil Kitajski, ki bo kot Kitajska delala še velike preglavice japonskim imperialistom. Vprašanje je, kako dolgo bo japonsko ljudstvo nositi japonske vojne operacije in doprinositi ogromne žrtve.

Tokio, 7. jul. — Tokijska vlada je danes objavila uradno poročilo o izgubah v vojni na Kitajskem. Poročilo pravi, da je v 27,729 Japoncev ubitih in ranjenih, kitajske izgube pa znašajo 1,300,000 ubitih in ranjenih. (Znanjani opazovalci pravijo, da so japonske izgube večje.)

Nova gonja proti unijam v Californiji

Vsak organizator bo moral imeti policijsko dovoljenje

Ukiah, Cal. — (FP) — Antidelaške sile v okraju Mendocino so pogrnule novo skemo, ki se lahko primerja z najbolj drastičnimi Hitlerjevimi represijskimi edikti, za preprečje organiziranja delavcev.

Na pobudo Associated Farmers, antiunijske organizacije veleposesnikov in plantažnikov, so okrajni komisariji sprejeli zakon, ki določa, da mora vsak delavski organizator dobiti licenco ali dovoljenje od okrajnih oblasti predno bo smel "nagovarjati delavce za pristop v unijo."

Vsak aplikant za tako dovoljenje mora javno oglašati štiri tedne predno bo dobil zaslusanje pri okrajnih komisarijih. "Dokazati mora, da je dobera moralna oseba," povedati, v kateri industriji misli pričeti z organizatoričnim delom in preprečiti okrajne moze, da se ne bo posluževal "sile, nasilja, groženj, ogrožanja, strahovanja, siljenja in drugih korumpiranih sredstev." Za licenco, ki bo veljavna le tri mesece, bo moral plačati \$10. V slučaju, da je organizator v tem času "spoznan za krivega kakšnega zločinca vsled nasilja ali kaljenja miru," ne bo mogel dobiti novega dovoljenja. Za kršitev je določena denarna kazen \$400 ali šest mesecev zapora.

Zgodovina bossovskega nasilja v tej deželi še ne pozna tako zvitiga "demokratskega" sredstva za pobijanje unionizma. Ta drakonična postava okraja Mendocino bi lahko delala čast vsakemu Hitlerju. Znanje se močno zanimajo tudi drugi poljedelski kapitalisti v Californiji. Kakor poročajo, se je že 24 okrajev obrnilo po informacije na iniciatorje te fašistične postavke, kar pomeni, da bo postala novo sredstvo za pobijanje unionizma med poljedelstvi in lahko tudi drugim delavci v Californiji. Lahko se že vnaprej ve, da takega dovoljenja ne bo dobil noben organizator, ki je vreden svojega imena.

Policija preprečila naval na fašiste

Toronto, Ont., Kanada, 7. jul. — Policija je včeraj preprečila bitko med fašisti, ki zborujejo v tem mestu, in antifašisti. Zadnji pondeljek je policija razpršila več sto antifašistov, ki so nameravali vdreti v dvorano, v kateri fašisti zborujejo.

Vodja ogrskih nacijev dobil tri leta zapora

Budimpešta, Ogrska, 7. jul. — Francis Salazy, bivši major v armadi, ki je hotel postati "ogrski Hitler," je bil obsojen na tri leta zapora. Sodišče ga je spoznalo za krivega podžigalca izgredov in protivladnih aktivnosti.

kakor pravi uradno poročilo. Oni sodijo, da je bilo od 75,000 do 200,000 Japoncev ubitih in ranjenih od izbruha sovražnosti.)

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Ann Prosek, Jane Lovčar in Andrew Beey iz Clevelanda, O., so 7. t. m. obiskali gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Se en nov grob v Sheboyganu
Sheboygan, Wis. — Tu je umrla Josipina Bučar, roj. Urbančič, po domače Rentkova, stara 62 let in doma iz Trnova pri Ilirski Bistrici. Tu zapuša moža, sina, hčer in dva brata, v stari domovini pa brata in sestro. Ob svoji smrti ni pripadala nobenemu podpornemu društvu.

Dva člana umrla v Penni
Claridge, Pa. — Dne 22. junija je tu umrl John Zagorc, star 57 let in doma od Smihela pri Novem mestu. — Drugi dan je pa umrl Jakob Jamšek, star 63 let in doma izpod Kuma na Dolenjskem. Oba sta bila člana društva št. 7 SNPJ.

Poroka Pennsylvančanov v Chicagu

St. Marys, Pa. — Jack Highbee in Alice Rohl sta bila zadnje dni poročena v Chicagu. Nevesta je članica društva 581 SNPJ. Obilo sreče!

Nov grob v starem kraju

Detroit, Mich. — Frances Strniša, članica društva 518 SNPJ, je prejela žalostno vest, da je 7. junija t. l. v Stopičih pri Novem mestu umrla njena mati Marija Erlih v starosti 80 let. V Ameriki zapuša dve hčeri, v starem kraju pa sina in dve hčeri.

Minnesotske novice

Aurora, Minn. — Tu je pred kratkim umrl Frank Levstik. Pred nekaj meseci je umrl njegov sin. — V Virginiji, Minn., je pa umrl George Standohar, star 80 let in doma od Črnomlja v Beli Krajini, bivši Calumetčan.

Clevelandske vesti

Cleveland, O. — Dne 5. julija je umrla Lucija Kušar, roj. Legan, stara 51 let in doma iz Gradenci pri Žužemberku. V Ameriki je živela 34 let in tu zapuša moža, štiri sinove in hčer. — Dalje je umrla Mary Mačero, roj. Fabjan, stara 40 let in doma iz Sepoja na Krasu. V Ameriki je bila osem let in tu zapuša moža, hčer in brata. — John Štifter, star 23 let, se je 4. julija težko ranil, ko mu je v roki eksplodirala pokalica.

Protest proti aretaciji delavskih voditeljev

Detroit. — Federacija za civilne pravice v Michiganu protestira proti aretaciji šestih unijskih voditeljev, katerim je detroitska štrajkolarska policija skušala naprti dinamitiranje trgovin Kroger Co. po izbruhu stavke. Vsi so bili izpušeni. Federacija zahteva temeljito preiskavo policijskega nasilja in dinamitiranja trgovin, kar je očitno delo najetih provokatorjev.

VELIKE SOKOLSKÉ PROSLAVE V PRAGI ZAKLJUČENE

Vse slovanske države in nekatere druge zastopane

JUGOSLOVANI SE ODLIKOVALI V PARADI

Praga, 7. jul. — Praga, glavno mesto Češkoslovaške, je demonstrirala svoj patriotizem ob zaključju sokolskih proslav, katerih so se udeležili sokoli iz vseh slovanskih držav. Sokolske organizacije imajo skoro 800,000 članov.

Proslave so bile zaključene s parado, ki je ustavila cestni promet v Pragi več ur. Paradi so sledile vojaške demonstracije na hribih zunaj Prage, kjer so prej sokoli telovadili.

Množica 500,000 ljudi se je zbrala v središču Prage in navdušeno pozdravljala 60,000 sokolov in sokolice, ki so korakali v paradi. Sokoli iz Jugoslavije, katerih je bilo več tisoč, so se posebno izkazali in deležni so bili viharnega aplavza. Pozneje so imeli člani jugoslovanske mornarice vaje, v katerih so demonstrirali svojo telesno izurjenost, pred rezidenco Edvarda Beneša, predsednika češkoslovaške republike.

Rumunija je bila tudi zastopana po svojih telovadcih v paradi, kakor tudi Bolgarija, ki je bila na strani Nemčije in Avstrije v svetovni vojni. Poslala je veliko število sokolov v Prago.

Nacijska zastava z znakom svastike je bila v paradi. Nosili so jo člani češke sokolske delegacije z Dunaja. Hitlerjev znak so morali nositi v smislu dogovora, ki je bil sklenjen predno so češki sokoli na Dunaju dobili dovoljenje, da se smejo udeležiti proslav v Pragi. Navdušeni klicji iz grmi množice niso utihnili, ko je šla mimo nje delegacija z nacijsko zastavo. Zastavo je stražilo pet čeških policajev in osem detektivov.

Sovjetska Rusija se ni uradno udeležila proslav slovanskega bratstva, toda Rusija je bila vseeno zastopana na svoj način. Trije ruski begunci so nosili zastavo starega ruskega cesarstva. V pohodu so bili tudi češki sokoli iz Združenih držav, ki so nosili ameriške zastave.

Pokrajinski direktor CIO aretiran

Newton, Ia., 17. jul. — William Sentner iz St. Louisa, pokrajinski direktor Odbora za industrijsko organizacijo, je bil sinoči aretiran v zvezi s stavko, ki jo je oklicala unija CIO v tovarni Maytag Washing Machine Co. Aretacija je bila odredjena, ko je okrajna veleporota obtožila Sentnerja odgovornosti "za stanje neraposti v Newtonu od oklica stavke."

Morgan toži federalno ustanovo

Rooseveltova akcija nelegalna?

Knoxville, Tenn., 7. jul. — Dr. Arthur E. Morgan je včeraj vložil pri tukajšnjem sodišču tožbo, v kateri pravi, da je predsednik Roosevelt prekršil svojo oblast, ko ga je odstavil kot načelnika Tennessee Valley Authority. On hoče, da sodišče odloči, da je še vedno načelnik te federalne ustanove, obenem pa zahteva plačo za ves čas, odkar je izgubil to pozicijo.

Morgan je zapretel, da bo tiral zadevo pred federalno vrhovno sodišče, če bo to potrebno. Izjavil je, da v kongresu sprejeti zakon, na čigar podlagi je bila ustanovljena TVA, ne daje predsedniku pravice odstavitve direktorjev TVA.

Roosevelt je odstavil Morgana v marcu tega leta, ker je obdolžil druga dva direktorja TVA nepoštenosti. Predsednik ga je zaslal in zahteval, da Morgan predloži dokaz o nepoštenosti in tako podpre svoje obdolžitve, kar pa je Morgan odklonil.

V tožbi sta omenjena kot obtožena direktorja TVA, H. A. Morgan in David E. Lilienthal, s katerima se je bivši načelnik TVA sprl. On zahteva, da ga direktorja priznata kot načelnika TVA. Dr. Morgan je vložil tožbo na predvečer kongresne preiskave TVA, ki je bila odredjena, da ugotovi, ali so Morganove obdolžitve proti direktorjema utemeljene.

Francoska vlada drži špansko zlato

Fašisti poročajo o uspehih na teruelski fronti

Pariz, 7. jul. — Pariški sodni svet noče izročiti zlata v vrednosti \$40,000,000, ki je vložen v francoski državni banki, ne španskim lojalistom in ne fašistom, ki pravijo, da je njihova lastnina. To špansko zlato je bilo vloženo v banko l. 1931. Sodni svet je prišel do zaključka, da je vprašanje izročitve zlata kočljiva zadeva in je pridržalo odlok. Legalne avtoritete pravijo, da bo vzel eno leto predno bo podan končni odlok.

Pravda za poset zlata traja že več mesecev. Oboji, fašisti in lojalisti, ga hočejo imeti, ker ga potrebujejo za financiranje vojnih operacij v civilni vojni. Julio Alvarez del Vajo, zunanji minister španske ljudske vlade, je namenoma prišel v Pariz iz Barcelone in je bil navzoč, ko je sodni svet podal razsodbo. Nicoulou D'Oliver, governor Španske banke, je tudi prišel v Pariz.

Hendaye, Francija, 7. jul. — Fašisti so obnovili vojne operacije na petdeset milj dolgi fronti, ki se vleče od Teruela do Sredozemskega morja. Armada, ki ji poveljuje general Jose Varela, je dosegla več uspehov in prodrla dve milj daleč v provinco Valencijo. Lojalisti zanikajo fašistično poročilo o uspehih in pravijo, da so odbili vse naskoke na svoje pozicije na tej fronti.

Burgos, Španija, 7. jul. — Fašistični režim je včeraj sprejel zakon, ki določa vzpostavitev smrtnih kazni na ozemlju, ki ga dominira general Franco.

Tisoč žrtev poplav na Japonskem

Tokio, 7. jul. — Poplave, ki so zajele mesto Kobe po silnih deževnih nalivih, so zahtevale 400 človeških življenj. Povodnji razsajajo tudi v drugih krajih in avtoritete sodijo, da je okrog tisoč ljudi utonilo.

KOMUNISTI TIRAJO UNIJE CIO V FEDERACIJO

S svojo diktatorsko taktiko so že drugo unijo pognali iz CIO

UNIJI VZETA PRAVICA ZASTOPSTVA

San Francisco, Cal. — CIO je zadnje dni tukaj izgubil že drugo unijo. V ADF je prestopila krajevna postojanka št. 34 United Office and Professional Workers (CIO) radi razdvajalne in diktatorske taktike komunistične birokracije, ki dominira mlado mednarodno unijo uradnih delavcev in profesionalcev.

Prvotno so tudi tukajšnjo postojanko te unije dominirali komunisti, pri sednjih volitvah uradnikov pa je članstvo revoltiralo proti njihovi taktiki s posledejo, da so izgubili kontrolo. Ker so bili za uradnike izvoljeni socialisti ter drugi progresivci, je komunistična birokracija pričela s odprtim bojem proti uniji št. 34. Iz New Yorka je prišel semkaj "organizator" Leo Cohen, ki si je tukaj spremlil ime v Allen in s Harryjem Bridgesom vred pričel ruvariti proti uradnikom in drugim vodilnim članom. Z Bridgesom sta se posluževala raznih trikov in končno tudi obtožila uradnike, da so v službi tukajšnje podjetniške zveze, ki je notorično protidelavska.

Ko se je pred nekaj tedni vršila konvencija v Washingtonu, je bila tukajšnji uniji pod neko pretpoved odrečena pravica do zastopstva, toda njen poslovni agent in delegat Ernest Norbeck je šel vseeno na konvencijo, da prepreči razbitje unije. Ker ni na konvenciji ničesar dosegel — dobil ni niti besede — je skušal priti v stik z Johnom Lewisom. Konferiral je končno s njegovim zastopnikom, ki je priznal destruktivnost te politike, toda je rekel, da se CIO ne more vmešavati v notranje zadeve unije UOPW.

Po konvenciji je šla eksekutivna mednarodna unija še dalje. Člane, ki delajo v pristaniških uradih in so hrbenica unije št. 34, je skušala pognati v unijo skladiščnih delavcev, preostanek unije pa ukazala: "reorganizirati," kar pomeni, da bi prišla zopet v roke staliništom.

Na izredni seji se je potem članstvo z veliko večino izreklo za odstop od unije UOPW in za pridruženje k ADF. Proti je glasovalo le pet članov. ADF jim je obljubila popolno demokracijo in da se ne bo vmešavala v notranje zadeve.

Tako je Bridgesova staliništna mašina pognala še drugo unijo v San Francisco iz CIO v ADF. Prva je bila militantna Mornarska pacifična unija, ki je bila prvotno v CIO, potem samostojna, zdaj pa je članstvo odglasovalo za pridruženje k ADF.

Obup pognal zdravnika v smrt

Sebastopol, Cal. — Dr. W. E. Bixby, eden najbolj poznanih zdravnikov v okraju Sonoma, si je končal življenje s kroglo iz revolverja. Pred samomorom je napisal poslovilno pismo, v katerem je dejal, da je zabredel v dolge in da je imel izgubiti svojo hiao. "Zadnje dni sem obiskal svoje bive bolnike, ki mi dolgujejo več tisoč dolarjev, toda ugotovil sem, da so v še večji revščini kakor jaz. Obupal sem nad vsem in sklenil, da je smrt najboljši izhod."

Slika kaže aretacijo članov avne unije pred Fordovo tovarno v Detroitu, kjer so razpečevali unijske tiskovine.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO EN LASTNINA SLOVENSKEGA NARODNEGA
POBORNOSTI
Organ of and published by the Slovene National Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Canada \$7.50 per year, foreign countries \$10.00 per year.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Member of the Federated Press

Datum v oglepu na primer (May 31, 1938), poleg vsakega imena na našemu poslu, da vam je s tem datumom poteka naša revija. Poslovite jo pravočasno, da se vam list ne uvari.

Roosevelt in Lincoln

Zadnjo nedeljo, dne 3. julija, je predsednik Roosevelt govoril na zgodovinskem bojišču pri Gettysburgu, Pa., kjer se je leta dne pred 75 leti vršila odločilna bitka v ameriški civilni vojni in kjer so se omenjena dne še enkrat sešli še živi vojaki iz te vojne, da si poslednjičkrat podajo roke kot prijatelji v miru. Roosevelt je ob tej slovesni priliki rekel, da notranji konflikt v Združenih državah se vrši še danes, a ne konflikt z orožjem, marveč z razumom. Konflikt se vrši okoli vprašanja, kdo naj kontrolira vlado, ali naj jo kontrolira ljudstvo, katerega so ustanovitelji ameriške republike postavili v ta namen, ali privilegirani interesi, ki so za časa Lincolna izzvali civilno vojno in ki so izzvali tudi današnji konflikt. Znamenja kažejo — je nadaljeval Roosevelt — da bo demokracija, ki je na strani ljudstva, zmagala v tem konfliktu, kakor je zmagala v civilni vojni pred 75 leti.

Burbonski tisk, ki je drugi dan objavil Rooseveltov govor, je hitro očital predsedniku, da se je zavil v Lincolnov plašč, da nastopa danes v vlogi drugega Lincolna — sploh da je izrabil zgodovinsko svečanost za svojo novodejalsko propagando.

Kot odločni nasprotniki vsake teatralnosti in sentimentalne ceremonikalnosti, pa naj se upričarja v imenu česarkoliti, mi bi tudi zamerili Rooseveltu, če bi res izzval Lincolna v takih momentih, ampak odkrito rečemo: v tem primeru ni bilo nič tega. Roosevelt je govoril iskreno — veliko bolj iskreno kot governor Pennsylvanije Earle, ki se tudi šteje za novodejalskega demokrata — in poudaril je le dejstva.

Governor Earle je rekel, da je v Združenih državah že 75 let najlepši notranji mir. Večje civilne vojne med posameznimi deli republike res ni bilo od tistega časa, ampak "najlepši mir" vidijo le oni, ki nič ne vidijo in nič ne slišijo. Faktično je ameriška republika vseh teh 75 let v neprestani civilni vojni na ekonomsko-socialni fronti in ta vojna je bila in je še v nešteti primerih tudi — krvava in brutalna.

Predsednik Roosevelt je pošteno povedal — ko je deset minut kasneje kontraktiral gubernerja Earleja — rekoč, da "konflikt traja še danes na tisoč frontah..."

Roosevelt ni noben Lincoln. Nihče ne bo drugi Lincoln, kajti Lincoln je bil samo eden in Lincolnova doba ne bo nikdar več — priznati je pa treba, da je Roosevelt prvi predsednik Združenih držav za Lincolnom, ki oficijelno priznava ekonomsko-socialni konflikt med ljudstvom (delavci in farmerji) in ekonomskimi, industrijskimi magnati.

Civilna vojna v Lincolnovem času je bila posledica nasprotnih ali ekonomskih interesov na jugu in severu. Plantažniki (veleposelstniki) v južnih državah so se upirali industrijskemu razvoju in hoteli so obdržati svoj stari agrarni sistem z zamorskimi sužnjami, dočim so voditelji mladega kapitalizma na severu videli več koristi za Ameriko v "svobodnem" delu meznih delavcev. Sistem na jugu je bil obsojen v pogin, ali plantažniki — trmasti prav tako, kakor so danes industrijski in finančni "rojalisti" — so raje izzvali krvavo vojno, uprli so se z orožjem, kakor da bi se bili mirno podali.

Morda bi bili tudi "rojalisti" že pograbil za orožje v zadnjih šestih letih, če bi bila njihova domena geografsko kompaktna kot so bile južne države, ampak — kakor je rekel Roosevelt — današnji konflikt ne pozna geografskih mej, temveč objema tisoč front, vso deželo. Današnji konflikt ne gre za tem, da bi Združene države razkosal, temveč se vrtil okoli vsega vprašanja: Ali bo Amerika demokratska tudi gospodarsko in socialno ali pa ostane na krmilu diktatura privatnih ekonomskih, industrijskih in finančnih carjev, katerim mora politična demokracija služiti za ohranitev te diktature?

Roosevelt je rekel pri Gettysburgu, da današnji konflikt se vrši z razumom in demokratskimi metodami. Na tej točki je čez mero optimističen. Bojne metode industrijskih in finančnih rojalistov so za kulisami vse kaj drugega: brutalne — brutalne so in ne poznajo nobene dostojnosti. Pri burbonskih uradnikih je novi deal uvrščen poleg fašizma in komunizma. Ali je to razumno, ali je fair play? Propaganda ameriških kapitalistov je danes prav tako brutalna in nevarna kot je propaganda Hitlerjevega, Mussolinijevega in Stalinovega režima!

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Razne vesti iz Bridgeporta.

Bridgeport, O. — Skoro v vsakem dopisu zadnje čase poročam o smrtnih slučajih članstva pri društvu št. 13 SNPJ, ki je v kratkem času izgubilo kar tri člane. Zadnji je bil Frank Markus, katerega je zadel mrtvoud dne 22. junija. Pokojni je bil star 68 let in član društva 33 let. Bil je zvest član, ki je asement vedno plačal o pravem času in bil na vsaki seji. Ob času smrti je bil društveni nadzornik. Kot so mi povedali, se je on prej pisal Markovič, ampak pri dobavi državljskih pravic je ime spremenil v Markus. Predno je prišel v Bridgeport pred več ko 40 leti, je bil zlatokalec v Californiji in drugih zahodnih državah. Doma je bil iz Dragatua v Beli Krajini. Zapuška soprogo, tri hčere in sina, vsi odrasli.

V nedeljo dne 26. junija smo imeli konferenco klubov in društva Prosветne matice na Škofovi farmi pri Bartonu, po konferenci pa se je vršila zabava. Konferenco je posetil tudi br. Louis Zorko iz Clevelanda. Na konferenco ga je poslal izvršilni JSZ in je imel dober referat v prid delavskega gibanja in JSZ. Udeležba ni bila ravno velika, kajti veliko jih je šlo isti dan v Moon Run, Pa., na proslavo dneva SNPJ, toda razprave so prekašale diskuzije na prejšnjih konferencah. Bile so stvarne in konstruktivne. Kar se tiče naprejevecev, je bilo nekaj omenjeno, ampak ker tukaj nimajo nobene podlage ali polja, ni bilo vredno časa tritati radi njih, razen da se njih razdralno početje v SNPJ ali kjerkoli v delavskem pokretu oboja. Izvoljen je bil ves stari odbor. Datum prihodnje konference določil odbor sporazumno s klubom Forward št. 11 v Bridgeportu. Po konferenci se je pričela zabava na vrtu, ampak kmalu je začelo liti ko za stavo. Ker pa ima Škof veliko hišo, nam dež ni kalil zabave. Plešali so pozno v noč po zvokih godbe Škofovih fantov in moje ga sina. Mi nimamo sreče z vremenom, ko privedimo kakšen piknik. No, so pa toliko bolj srečni v Chicagu in Clevelandu, kakor razvidim iz poročil.

Drugi dan po konferenci je prišla žalostna novica, da so v bližnjem Neffsu zaprli rov št. 6 Rail in River Coal Co., v katerem je bilo zaposlenih nad 600 premogarjev, med njimi mnogo članov SNPJ. Prizadej je tudi Louis Pavlinich, tajnik tukajšnje federacije SNPJ in član kluba Forward. On je tudi vodil zapisnik konference. Pred par tedni so zaprli veliko jeklarno v Martins Ferryju, v kateri je bilo zaposlenih nad 1600 delavcev. Prepaj pa so zaprli že več rovo v tej okolici, tako da je skoro vse brez dela. Na WPA pa je tudi težko priti — samci sploh ne pridejo v poštev. Taka je situacija v teh krajih.

Socialistična stranka v državi Ohio se je odločila, da postavi državno kandidatno listo za jensenske volitve. To bo stalo dosti dela in truda, ker treba bo nabrati 40.000 podpisov, da pridejo kandidati na glasovnico. Dobil smo petičije, ki bodo poslane vsem zavednim delavcem, da grede na delo za zbiranje podpisov. In ako je bilo kdaj treba delati za preureditve vstave v naši državi, je ta potreba danes. Vsak dan čitate v listih o korupciji Daveyjeve mašine, ki vlada nad nami. Dolžnost vsakega delavca je, da pomaga, da se odpravi ta gnili sistem in se nadomesti korumpirane politike kapitalističnih strank s poštenimi delavskimi uradniki. Ako ne morete storiti drugega, podpišite se vsaj na nominacijsko petičijo socialistične stranke, kajti s tem pokazate, da ne marate Daveyja, ki razbija stavke z milico in zakriva korupcijo posebnim v čestnem delopojem in drugih uradih.

Na vse zadnje je Norman Thomas le zmagal nad fašistično diktaturo župana Hagueja v New Jerseyju in dne 25. junija govoril ogromni masi v Newarku. Ampak časopisi so o tem ehodu prinesli majhno notico na

skritem mestu. Nekaj tednov prej so poročali na prvi strani, ko je drhal v istem mestu obmetavala Thomasa z gnili majci in paradizniki, ko je hotel govoriti ravno tam. Thomas je neustrašen bojevnik za delavske pravice. Tudi je razveseljivo, ker se sliši o zblizevanju "stare garde" in socialistične stranke, kateri načeljuje Thomas. Upam, da ne bo dolgo, ko bomo zopet skupno delali, kajti "stara garda" ima dobre in izkušene moči, kakor tudi Thomasova. Slednji so naredili napako s tročniki, kar priznavajo. Upajmo, da bomo v kratkem zopet videli skupno stranko, ki ima v resnici skupne delavske principe.

Vidrovo poročilo o kampanjski turi po zapadu je zelo zanimivo in ga z veseljem čitamo, kot tudi poročila Edwarda Tomišča iz Colorada, ki je pridobil že toliko novih članov v razna društva jednote. Res, takih delavcev potrebuje SNPJ, potem pa bomo beležili uspeh v tej kampanji.

Joseph Snoy, 13.

Uspeh klubovega piknika

Cleveland. — Sicer je že poznano, da bi poročal o uspehu piknika kluba 28 JSZ, ki se je vršil na Zornovih prostorih dne 5. junija. Tega tudi ne mislim, v imenu kluba se le želim zahvaliti vsem posetnikom, ki so prišli z vseh strani Clevelanda, za njih naklonjenost, prav tako tudi vsem delavcem in delavkam, ki so skrbeli za točno postrežbo. Hvala tudi J. Vodnjalu in soprogi za vožnjo, Louisu Tratarju in soprogi za postrežbo, A. Jelarčiču za dar in Zornu za točnost na prostorih.

Anton Zeleznikar, 139.

O obisku zapadne Penne

Akron, O. — Par dni pred 26. junijem se je dogovorila skupina članov SNPJ, da se odpeljejo omenjeni dan v Moon Run, na skupni piknik obeh federacij SNPJ v zapadni Penni. Že večkrat prej sem čital v Prosveti o zelo aktivnem delovanju Slovencev na društvenem polju v Moon Runu, zato me je še bolj vleklo, da vidim to naselbino z rojaki vred.

Ker je v nedeljo zjutraj dne 26. junija precej deževalo, sem računala, da se bodo ostali štirje skesali, toda dež jih ni ustavil. Neprizadejano so se znašli pred mojim stanovanjem in me radi dežja našli nepripravljenega za odhod. "Kar hitro se odpravi in znami, dež gor ali dol. V Moon Runu bo najbrže sonce sijalo", so dejali.

Hitro sem se opravi in zasedil smo novi "chevi", katerega je vodil br. L. Valant ml. Njemu sem popolnoma zaupal, da je previden voznik, čeprav je še mlad. Na vožnji po Ohu smo opazili lepe, rodovitne farme, ki leže po ravnini ali valoviti zemlji, ponekod posejane z malimi gozdovi. Pšenica je že marsikje rumenela in ves drugi pridelek je bil videti, da bo obilen, če ne pride kaj hujšega. Ob tem opazovanju lepih farm se je moj sopotnik L. izrazil, da je Ohio res "beautiful Ohio", kot se v pesmi opeva.

Ko smo se bližali East Liverpoolu, se je pričelo večje in večje grčevje. S svojega sedeža v sredini se mi je zdelo, da sem o-

pazil ob cesti nekaj tucatov malih lončenih svetnikov. "Poglej, br. Bolha, kaj svetnike tukaj prodajajo," ga opominim. "Vamcamere, Zov, kenč ju si, da je isto čajna ali pa pičerji take sorte," mi odgovori v ameriški slovenščini. "Well, nisem dobro videl, dačrajt," se opravičim. Po učili so me, da bom videl še več te "čajne", kajti v teh krajih je glavna industrija izdelovanja lončene in porcelanske posode in drugih naprav. Vozil sem se namreč prvič po teh krajih.

Pripeljali smo se do nekega mostu v East Liverpoolu, ki vodi čez reko Ohio. Čez nekaj časa omeni Martin L., da smo že v West Virginiji. Najbrže bi to vedel, čeprav bi mi tega ne omenil, ali čeprav bi ne znal "mape", ker se je pričelo precej velike hribovje. Malo dalje sem opazil napis: "Snake River" ob nekem potoku. "Tu mora pa gotovo biti dosti kač," pravim. "Poglej, če katera glavo moli ven iz vode," omeni drugi. Še nekoliko dalje sem opazil napis: "Snake Farm" in za tem "Rattler Hotel". Nič čudnega, če je West Virginija poznana kot "Snake State", saj se že ob pričetku iste govori o samih "snekih". Da bo to ime — "Snake State" — še bolj držalo, so menda vzrok tudi krivuljaste ceste, ki se zvija po serpentinasto po hribih in dolinah. Farme, ki niso nič podobne ohiskim farmam, so v tem hribovju bolj redke. "Naku, tu bi pa že ne hotel živeti, čeprav bi mi kdo farmo šenkjal," sem dejal. Well, ti ljudje, ki tukaj živijo, so menda bolj zadovoljni kot smo pa mi v Akronu. So pač od mladosti navajeni, jo bil odgovor.

Deževalo ni več, toda v tem hribovju je nastalo zelo megleno in se ni več videlo daleč. Po dveh urah in pol vožnje smo dospeli v Moon Run. Najprvo smo se ustavili v Slovenskem domu. Ker nismo znali stranskega vohda, smo pričeli trkati na glavna vrata, ki so bila zaklenjena. Nekdo je vprašal kdo smo. "Slovenci iz Ohia," je bil naš odgovor, nakaš so se vrata odprla. Postregli so nam z dobrim pivom. Kmalu smo odšli na pikniški prostor — bilo je šele okrog 11. dopoldne. Menda niso niso takoj spoznali. Toda takoj smo bili stari znanci, ko sem omenil, da poznam Skvarčev soprogo, ki je nekako pred tremi leti prišla z možem na piknik takratnega pevskega zbora v Akron in potem neki incident opisala v Prosveti. Neki naš "karpenter" je bil namreč napravil nekaj navadnih klopi. Ker pa deske niso bile dovolj močne, ali pa so bile ženske pretežke, se je ena klop pri lunčiji zlomila, nakaš je tisti "karpenter" zbežal v bližnjo koruzo, ker se je zbal žensk. (Če je katera ženska pri tistem padcu pomolila noge kvišku, ne vem.) To smo jo potem mrs. Skvarc opisala v kajtengah, kakor tudi pohvalila naš zbor. Zato sem si jo še bolj zapomnil in še danes se ji zahvaljujem.

Od tukaj, s pikniških prostorov smo se odpeljali v Pittsburgh k Lokarjevim, ker nam je za piknik še dosti časa ostajalo. Nekaj milj vožnje in že smo bili v "Smoky Cityju", kjer je jeklarska industrija glavna, vsaj bila je pred leti. To pot mi bile opaziti dosti dima iz velikih dimnikov, kar je gotovo pomenilo, da so v jeklarski industriji še vedno slabe delavske razmere — take kot drugod. Med vožnjo smo v predmestju opazili več hiš, ki so stale na zelo strmih hribovih, gričih, gorah — kakor

jih že hočete imenovati. "Najbrže, da tu ne stanujejo drugi kot kakšni Črnogorci," je dejal Martin L., "saj je še za kose prestirno." Kar sem potrdil.

Prevozili smo skozi srce mesta in voznik je pričel voziti po precej strmem bregu. Po nekaj minutah se ustavi in pravi, da so tukaj njegovi sorodniki. "Ne, tu niso Slovenci, saj nič solate ne raste pri hiši," pravi Bolha. "Just wait, jo boš kmalu videl," odgovor br. Valant. Predno smo po daljših "stepih" dospeli do hiše, smo ob strani zapazili košaro, napolnjeno s solato. "Vidiš, saj sem ti pravil, da Slovence ne more živeti brez solate," pravi Valant. Kot je že povsod znana gostoljubnost Slovencev, tudi tukaj ni bila izjema. Kmalu smo se sprijaznili z Valentovimi sorodniki. Gospodinja nas je vprašala, kot že prej, nekatere druge, kje imamo svoje boljše polovice. Jaz sem se malo gluhega navedil, za druga dva pa ne vem, toda nadaljnega nadlegovanja nas je rešil br. Bolha, ko je dejal, da se brez njih bolj svobodno počutimo in da so ostale doma.

Od tam smo se kmalu odpeljali na Buttrler street, kjer živi dosti Slovencev. Tam imajo tudi svoj Narodni dom, v katerem se bo vršila prihodnja konvencija SNPJ. Saj ni treba povedati, kjer smo se v Domu najprvo ustavili. Potem smo si nekoliko ogledali Dom in dvorano. No, delegatje prihodnje konvencije, čeprav bo vas 500, boste imeli dovolj prostora. Malo naprej od Doma je precejšen hrib in gotovo čez sto stopinj do neke hiše na vrhu. Ko Bolha pogleda te stopnjice, mi pravi: "Luk, Zov, tiste dolge stepse. Dživiz, v Akronu pa če je le par stepsov več ko tri, pa ženske že krikajo, da so predolge. Sem naj bi prišle, potem pa bi videle, kako je drugod."

Da ne bili pozni za piknik, smo se kmalu odpeljali proti Moon Runu. Dospeli smo tja, je bilo že veliko članstva tam. Opazili smo tudi Drobničeve iz Wadswortha, O., in Gabra ml. s soprogo, katera nas je hitro skupaj spravila in "kontrofirala". Bojim pa se, da je "šajba brekala", ker ni bilo nobene ženske zraven in da slika ni bila dosti lepa.

Kmalu za tem se je pričel izvajati program. Nastopili so trije zbori — Bled, Prešeren in Savica — pod vodstvom njih pevovalinje, ki so lepo zapeli vsak par pesmi. Z njimi je nastopilo več govornikov, ki so v jedrnatem tonu govorili o pomenu tega piknika, društev in jednote. Prav lepo in previdarno sta govorila dva mlada člana. Mislim sem si, ako bo SNPJ imela v svojih vrstah dosti tako zmognih in delavnih članov, se starejšim članom ni treba bati, da ne bi znali naši potomci voditi jednote, ko bodo naši pionirji izumrli. Pomenljivo sta govorila tudi glavna odbornika SNPJ, brata Terčelj in Vidrih. Toda, žal, je začelo močno deževati in nam ni kazalo drugega, da smo odšli pod streho v svojo karo. Pričakovali smo, da bo prenehalo in da se še vrnemo na pikniški prostor. A čakali smo zaman. Dež je lil naprej. Pogrešali smo vozniaka, katerega smo našli na plesišču. Pri tem iskarnju je bilo že vse blatno na pikniku. Blato se je kar na debelo oprijemalo naših čevljev.

Ravno pred tem je neki "skušati-razdirač" dal nekaj številčkov pittsburskega lista enemu iz naše grupe. Ko smo prišli do

(Dalej na 2. strani.)

Razpoložen-nerazpoložen

Kako važno je vprašanje razpoloženja, važno, ki je že kdaj premišljeval, zakaj kakšen dan ne gre vse tako, kakor bi ho. Posebno važno je to vprašanje za sportnike, tudi ne more vedno pokazati istih uspehov, kor občajno. V čem pa obstoji ta razpoloženost, ne ve nihče natančno povedati. Čuti lahko, toda izraziti ali opredeliti je ne more. Še najboljše se da opisati: biti v formi ali dobri volji. To pa ni natančno isto.

Posebno za najvišje uspehe, naj si bo v spnem ali duševnem področju, je glavni pogoj si pri tej dobri volji. Kolikokrat se je že dilo, da so napovedovali kakšen rekord, keta ali oni sportnik pri treningu dosegel uspeh, nego ga je predstavljaj dotedanji boljši rekord. A ko je takšen sportnik pred razsodnike, mu ne uspe, kajti baš za primer mu je zmanjkalo primerne razpoloženosti.

Se slabše je to, da je ta nerazpoloženost kor nalezljiva bolezen. Prav pogosto iz pravo voljo celo sportno moštvo, če njega glavna opora ni v formi. Potem so uspehi le pod občajnim povprečjem. So sportniki nazivljaj najboljšim nadam in največji favorizirani ne nastopijo na kakšni tekmi, ker ču da tega dne ne pojde glado. Znan smučar, kač pravi, da ve vedno že med zaletom, ka bo njegov skok in kje bo pristal. Seveda u ne tu imeti tudi avtosugestija svojo ulogo, da človek z občutljivimi živci ima dober čut.

Po drugi strani je znano, da more dobro položen tekmovalce povesti za seboj celo s tvo. To je pač tedaj, kadar njegova notra moč zadostuje, da vlije tudi drugim svoj mizem.

Sportnik, ki naj pokaže dober uspeh, je v kem osiru na slabšem nego duševno ustvarjaj človek. Ne more reči, če danes ne gre, bo pač jutri! Pri določeni tekmi, tako rekoč v ločeni minuti mora biti dobro razpoložen. U nik ali drug duševni delavec lahko zapre pisalno mizo in se spravi jutri z boljšo voljo de la.

Povprečni človek se bo malo brigal za s formo, za tistega, ki stremi višje, pa je to o čilne važnosti. Kdor je doumel, kako se n spravi v pravo razpoloženje, se mu ni t bati nobenega nasprotnika. Toda takšni n na svetu menda ni.

Sončni žarki so vam lahko prijatelji, a tudi sovražniki

S sončnimi žarki je kakor z vsemi stvarmi v življenju: imajo tudi svoje zav nosti.

Najprvo pa spravimo vse, kar imamo v jem gospodinjstvu, ven, da se bo moglo po no presončiti, kajti sončni žarki so, kakor no, zelo poceni in učinkovito razkužilo. Zadoštuje, da damo samo svojo posteljnino okno, tudi žimnice je treba pošteno preson Sonce je najhujši sovražnik prahu, n žarki prodirajo do najbolj skritih kotičkov razkrivajo vse, kar je zima storila slabega.

A tudi glavniške, škatle in gobe bi morali, tem ko jih operemo, vsaj enkrat na mesec staviti na sonce. Vse te stvari so prava ošča bakterij, ki jih sončni žarki uničujejo.

Sveži zrak v vseh prostorih in pred v mnogo sonca v spalnico — to je nekaj ka za vsako dobro gospodinjno nekaj samo od umevnega. Tu nam je sonce resničen pr telj.

Toda sonce ima za gospodinjno, ki skrbi svoje stvari, tudi razne senčne strani. Dra cene zastore na oknih, posebno takšne iz t nega tulastega in podobnega tkiva, je t sonca očuvati. Drugeče se utegne zgodi, te stvari pri pranju razpadejo. Zastore je ba izbirati čim bolj močrge v takšnih bar lo občutljive za svetlobo, to si je treba zap niti tudi za opravo in tapete. Moderne ta pa so kakor raznovrstno blago sicer v splošnem obarvane z barvami, ki svetlobo prene Tudi v tem primeru je ob hudem soncu ne hodno potrebno, da jih pred njim zaščitimo.

S sovražnim pogledom gleda gospodinja e tudi v kuhinji in jedilni shrambi. Meso zelenjava, kakor sploh jedila, se pod vpliv sončnih žarkov razkrajajo. Maslo ni občutljivo samo za toploto, temveč tudi za svetlobo. kdaj dobili muhe, ki potrebujejo, kakor škodljive žuželke, sonca.

Volnene stvari in barvane svile ne sme razobesti na sonce in tudi rokavice iz praln usnja se na njem ne počutijo dobro. Pač pa boljsega pripomočka, da perilo pobelimo in mu damo sveži vonj, nego je sonce.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 8. julija 1918)

Domače vesti. V Cherryju, Ill., je Frank Ferme, član SNPJ.

Delavske vesti. Stavka brzojavnih sčencev v južnih državah je bila na intervencijo zvezne vlade preklicana.

Svetovna vojna. Italijanske čete so Avstrije čez reko Piavo ob morju.

Sovjetska Rusija. Nemški poslanik Mirbach je bil ustreljen v Moskvi. Lenin takoj obsodil ta čin kot "provokatorstvo s strani nasprotnikov sovjetske vlade."

Fašistični vojni ujetniki, ki so se pridružili tojalistom, oddajajo poudarjaj španjale ljudske fronte.

Vesti iz Jugoslavije

(Osvirna poročila iz Jugoslavije.)

STRELJAL DEKLE IN SEBE

V Zrečah pri Poljanah ustrelil 24-letni kovaški pomočnik Franc Vrečko 21-letno dekle in sebe.

Komaj 24 let stari kovaški pomočnik Franc Vrečko iz Ponikve, ki je deloval v Zrečah, se je najhujši v 21-letno trgovsko podjetje Anico Marzidovsko vključil. Pred tednom dni je bil v službi v neki trgovini v Poljanah. Pred tednom dni je Marzidovska nenadno zapustila službo in odšla neznano kam. Vrečko so potem ugotovili, da je v Vrečkom in še nekim moškemu, ki je hodil po okoliških vaseh, sledila. Vrečko je prišel v Zreče, kjer je hotel na gostilni Vrečko hotel na nekem koncu svojih ljubosumnosti. Povabil je Anico v sosednjo hišo, toda zaradi strahu je Anico povabila še drugega tovariša, ki gre z njo v sobo. Vrečko pa je tovariš narahlo, naj stoji h njemu, da se je Vrečko v Vrečko je sicer pustil poslovljati, vendar pa se ni dognalo, kaj je storil to dejanje. Vrečko je, da je storil iz ljubosumnosti, ker je Anica hodila z drugim fanti in se ni hotela vezati z nikomer.

Zaradi uboja.

Na mariborski sodnihi sta se te dni zagovarjala 28 letni zidar Rudolf Kovačič in njegov 26 letni brat zidar Anton Kovačič, in sicer je bil prvi obtožen, da je s strelom iz lovske puške usmrtil Franca Breznika na Ločnem vrhu, drugi pa da je brata k temu nagovarjal in v pretepu ranil Franca Repiča. Dejanje se je zgodilo v neki gostilni, kjer so se fantje zabavali in napili in nazadnje stekli. Rudolf Kovačič je bil obsojen na 4 leta strogega zapora, njegov brat pa na 6 let robije, plačati pa morata tudi bolniške in pogrebne stroške.

Smrtna nesreča — avto ga je povozil

K razvrtju sokolske zastave v Moravčah se je iz Ljubljane odpeljal na kolesu tudi 45 letni pismonoša Janko Lani. Ko se je proti večeru, ko je bilo še svetlo, vračal na kolesu domov, ga je pri Trzinu podrl neki avtomobilist. Lanija je vrglo v obcestni jarek, kjer je obležal s hudimi poškodbami. Imel je veliko rano na temenu in razbito čeljust. O nesreči je bila obveščena reševalna postaja v Ljubljani, ki je poslala reševalni avto v Trzin, da so Lanija prepeljali takoj v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je naslednje jutro že umrl.

Za Lanijem se je vozil na kolesu inkasant "Jutra"

in ta si je zapomnil številko avtomobila, ki je podrl Lanija in brezobzirno odpeljal dalje. Zato je upati, da bodo orožniki izsledili avtomobilista, ki je zaradi svoje nagle vožnje zakrivil to smrtno nesrečo, ki je zadela usodno vso Lanijevo družino: zapustil je vdovo in štiri majhne otroke, katerih najmlajši je star šele nekaj mesecev.

TRI SMRTNE NESREČE

pri Celju, ena v Beli Krajini

V nedeljo 19. junija se je mečnik mojster in živinski prevealec Drago Slomšek iz Celja peljal z motornim kolesom iz Celja proti domu. Pred avtomobilom v Tremerju mu je prišel prijeljal osební avto, ki je sofirala lastnica Irja Jeschoungova (ponemčeno: Jelovnikova), veleposestnica. Arje vasi pri Petrovčah. Slomšek je zapeljal z motorjem in avtomobil in zadel avto tako silo ob avto, da je Lanija počila in so mu pošli možgani. Slomšek je bil minut po nesreči izdihnil. O kolo se je zdrobilo, poškodovan je tudi avto. Druga nesreča se je zgodila pri kopanju vojakov v Savinji. Poltuhi pri Celju. Pod Grečarjevo brvjo se je kopala skupina celjskih vojakov, ki jim prostak Džemal Kanič iz južne Srbije. Zašel je v globoko vodo in utonil. Kopalkarjevo Grad ga je sicer kmalu našel in potegnil na breg, toda trd zdravnikov, da bi oživil, ni življenju, je ostal mrt.

V Malini pri Semiču pa je v napad napadnik utonil 8-letni sinček posestnika Vujčiča. Otrci so se igrali o-

Strela ubila ženo, moža ranila

Iz Vidma pri Krškem poročajo o hudi nevihti, ki je zahtevala tudi smrtno žrtev. V soboto 11. junija popoldne se je nebo nenadoma zlozlo in nevihta je dohitela mnogo ljudi na polju pri delu. Tako sta delala na svoji nji-tudi mlada zakonca Blaž in Justina Habinc. Pred dežjem sta se umaknila pod visok jagred, misleč, da imata tamkaj varno zavetje pred dežjem in strelo. Toda strela je kmalu nato udarila naravnost v jagred in oba zakonca. Žena Justina je bila takoj omamljena, moža Blaža pa je strela hudo opekla po nogah. Poklicani zdravnik dr. Bogataj iz Vidma se je zaman trudil, da bi Habincev obudil k življenju; bila je že mrtva. Mož pa so odpeljali v krško bolnišnico, kjer bo kmalu okreval. Vse okoličnice je pretresla ta novica, saj sta bila zakonca poročena šele dobro leto in sta pred kratkim dobila prvega otroka.

Smrtna nesreča.

Na Rekarjevi žagi v Mojstrani je bil zaposlen tudi 52 letni žagar Franc Florjančič. Ko je nekaj popravil pri brani, na kateri je napeta žaga, je padel pod brano, ki ga je stisnila tako močno, da je dobil hude notranje poškodbe. V ljubljanski bolnišnici so ugotovili, da ima nalomljeno hrbtenico in poškodbe na črevesju. Zato so Florjančiča poslali domov, a preden so ga pripeljali do Mojstrane, je že podlegel.

Tiskarji ostanejo v Greenovi federaciji

Unija ne plačuje izrednega asesmenta

San Francisco, Cal. — (FP) — Claude M. Baker, novozvoljeni predsednik mednarodne tiskarske unije, je naznanil, da njegova organizacija ostala v Ameriški delavski federaciji — "če nam bodo dovolili."

"Naša unija noče plačevati izrednih prispevkov v smislu sklepa eksekutivne ADF v posebnem sklad, ki ga namerava rabiti v svoji borbi proti unijam Odpora za industrijsko organizacijo," je rekel Baker. "Vodstvo ADF ni določilo datuma, kdaj plačevanje izrednega asesmenta preneha. Ako bo iz tega razloga odredilo sedež delegatov tiskarske unije na prihodnji konvenciji ADF, potem bodo člani z glasovanjem odločili, kaj je treba storiti, da si bomo upravičeni, da je gibanje glede potegnitve tiskarjev CIO uničeno."

Baker je dalje rekel, "da so sile, ki hočejo pomiriti obe frakciji v gibanju ameriškega organiziranega delavstva, še vedno na delu. Mir med obema taborama je le vprašanje časa, da si je pritisk s strani članstva na voditelje v konfliktu zapletenih grup zdaj bolj potreben kakor kdaj prej. Mir bo moral sloneti na podlagi, da je prostor za izurjene delavce v strokovnih unijah, industrijski unionizem pa za delavce, ki so upošleni v industrijah masne produkcije."

Baker bo prevzel urad predsednika tiskarske unije 1. septembra.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

avta, nismo radi vstopili s tako blatinami čevlji. Sedaj so pa ti Napreji nam ravno prav prišli, da smo si čevlje z njimi osnažili. Obdržali smo le eno številko za "sempelj". Že pri brisanju čevljev je nekdo omenil, da bi temu listu bolj prišlo ime "Naza". Ker sem že prej večkrat čital o tem listu v Prosveti, da skuša posegati v našo jedrno in da ima posebno piko na br. Molka, se nisem dolgo mudil pri njem.

Članstvo SNPJ vodi to organizacijo po demokratičnih načelih že nad 30 let. Ne potrebujemo nobenih fašistično-komunističnih voditeljev, da bi hodili med članstvo in skušali razdirati to, kar so zgradili naši pionirji in njih nasledniki s trudom za svojo oporo v slučaju bolezni, nesreče ali smrti. Skozi vsa ta leta so bili dobri in slabi časi, slabe in dobre delavske razmere. Vse to dobo je kar mrgolelo nasprotnikov SNPJ, toda vse to je članstvo premagalo. Danes je jednota močan hrast, ob katerem si bo Napreji ali drugi, ki bi mu sledili, glavo razbili predno bodo omajali to močno organizacijo. Fašizem in komunizem, katerega prikrit glasnik je Napreji, imata enako taktiko. Oba zasnujeta telesno in duševno svobodo posameznika in celote. To vidimo jasno pri vseh evropskih diktatorjih.

Kar se tiče urednika Prosvete, ni nobena briga Napreja, kako piše v Prosveti. Če bi pisal proti načelom in sklepom konvencije SNPJ, takrat bi članstvo samo brez vmešavanja Napreja opravilo z njim kot je še vedno, da se je pravilno uredilo. Ampak od sedaj se je urednik še vedno ravnal po načelih in sklepih večine članstva ali konvencije. Na kaprice Napreja, ki skuša mešati pojme članom SNPJ in nekaj naprtiti br. Molku, se ni treba ozirati. Toda naj za dostojno o tem. Moram končati še ostalo o pikniku.

Ko smo si čevlje osnažili, smo se zopet odpeljali k Skvarčevim. Zdaj je bilo tam še nekaj drugih rojakov. Menda so tudi oni zbežali semkaj pred dežjem. Bili so radovedni, kako je s delom v Akronu. Povedali smo jim, da bolj slabo, toda so znamenja na bolje. Tudi v Moon Runu je slabo, so nam pojasnili. Slovenci si lažje dela daleč na okoli — po McKees Rocks, Pittsburghu itd. — ampak malokdo je tako srečen, da ga dobi. Včasih je bilo res lušno v Moon Runu, pravijo, ko je bilo dosti dela v majnah, a sedaj ni več tako, ker so rovi v tem okrožju skoraj že vsi izčrpani.

Blížala se je noč, toda deževalo je kar naprej. Nam ni kazalo drugega, kot da odrinemo proti Akronu in pustimo za seboj delavne in gostoljubne rojake v Moon Runu. Škoda, da je dež piknik tako pokvaril in nedvomno napravil veliko materialno škodo obema federacijama. Vemo, da so skušali Moonrunčanje vsem najbolje postreči, a dež je prekrizal račun.

Odhajajoči v Moon Runa smo se hitro sporazumeli, da se med potom ustavimo v Imperialu, kar smo tudi storili. Stopili smo v Dom in spet k bari. Natakari-

ca nas je nekaj časa bolj resno motrila, kot da bi se ji zdeli kakšni "G-man". Ko se je prepričala, da smo rojaki, se ji je tudi obraz takoj spremenil. Bili smo vsaj zadovoljni z našim obiskom, čeprav nam ga je dež nekoliko pokvaril. Prišli smo popevati, pri čemer so nam pomagali tudi ostali rojaki. Ni bilo po notah, toda če ni bilo bolje, je tudi ti-sto kričanje zadostovalo. Samo da je bila zadovoljnost med nami.

Bila je že noč, ko smo ponovno zasedli naš avto. Radi dežja in megle je voznik zopet previdno vozil po vijugasti cesti. Spet smo kmalu dospeli v bližino Salema. "Ali gremo nad mleko k družini Mihevc," je nas opomnil nekdo iz skupine. "Heks vit milk, kar kohet naprej, milk pa naj Barbic pije," je odgovoril drugi, ostali pa smo mu pritrdili.

Prav blizu Akrona je Martin L. omenil: "Drugod je lušno, ampak there is no place like home, sweet home." Ne dolgo zatem, ko sem stopil v stanovanje, je ura kazala 12 o polnoči. O boy, jutraj pa na delo! Well, br. urednik, če se ti dopis vidi predolg, saj veš, kje imaš škarje. Pozdravi!

Joseph Irman, 535,

Piknik društva Friendship

Forest City, Pa. — Angleško poslujoče društvo Friendship št. 656 SNPJ bo praznovalo svojo desetletnico prihodnje nedelje dne 10. julija. V ta namen prireja izlet k Lower Lake, Vabimo vsa društva od blizu in daleč in vse občinstvo na ta naš izlet.

Anthony E. Tomazic.

LISTNICA UREDNIŠTVA

San Francisco, Calif., I. B.: Nam ni prav nič znanega o Robertu Raveni, niti nismo še nikjer čitali ali slišali, da bi bil to Slovenec.

Milwaukee, Wis., F. L.: Dopis, ki ste ga poslali nam, spada v glasilo dotične organizacije, ne pa v Prosveto, ki je glasilo samo SNPJ.

Rekordi delavskega odbora izginili

Zarota protijunjskih delodajalcev

New Orleans, La. — (FP) — Federalni delavski odbor je odredil preiskavo, ko je bil informiran, da so po policijskem navalu na glavni stan unije pristaniških delavcev izginili rekordi, ki bi imeli biti predloženi odboru pri zaslišanju. Rekordi med drugim vključujejo imena članov unije.

Lee Pressman, pravni svetovalec Odbora za industrijsko organizacijo, je prej protestiral proti teroriziranju voznikov, ki so zastavali pri devetih transportnih kompanijah. Pressman je podal izjavo, v kateri žigosal policijski terorizem, navale na pikete, masne aretacije unijskih voditeljev in zasago rekordov. Dejal je, da vse to dokazuje, da je policija v zvezi s sovražniki unij, ki jih hočejo uničiti. Policija se poslužuje silne taktike kot župan Hague v Jersey Cityju v gonji proti delavcem, ki se borijo za pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja.

Pressman je dalje rekel, da je informiral o situaciji, ki prevladuje v New Orleansu, načelnika federalnega justičnega departamenta Cummingsa, ki je obljubil, da bo odredil preiskavo. Vsi, ki zatirajo civilne svobodščine, bodo kaznovani.

Revolucija izziva konflikte, pravi Butler

Washington, D. C. — Harold Butler, direktor mednarodne delavske organizacije, je dejal, da miru ne bo, niti ne more biti govora o pravici, dokler bo prevladovala silna revščina v nekaterih državah. "Ako naj socialna pravičnost tvori podlago splošnemu miru, je treba prej rešiti problem ekonomske enakopravnosti med državami," je rekel Butler.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2637-59 So. Lawndale Ave.	Chicago, Ill.
GLAVNI ODBOR	
IZVRŠEVALNI ODBOR:	
Vincent Cinkar, predsednik	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradish, poslanec	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vozich, gl. blagajnik	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Will Goshen, upravitelj glavnice	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Melch, uradni glasilnik	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
PODPREDSEDNIKI:	
Andri Vidič, prvi podpredsednik	64 Russell Ave., Johnston, Pa.
Frank Bolis, drugi podpredsednik	623 W. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Padbury, Jr., prvi distriktni podpredsednik	Box 127, Strabane, Pa.
Camilla Zarubich, drugi distriktni podpredsednik	2527 W. 50th St., Cleveland, Ohio
John Kianich, tretji distriktni podpredsednik	614 Todd St., La Salle, Ill.
Edward Toman, četrti distriktni podpredsednik	Box 624, Walsenburg, Colo.
GOSPODARSKI ODBOR:	
Math Petrovich, predsednik	252 S. 121st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cinkar, gl. tajnik	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vozich	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Cile	331 E. Prospect Ave., Cleveland Hills, Ill.
Donald J. Lotrich	1937 S. Trembault Ave., Chicago, Ill.
John Egan	1490 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
POROČNI ODBOR:	
John Gorick, predsednik	414 W. War St., Springfield, Ill.
Frank Barich	19811 Main Ave., Cleveland, Ohio
John Butler	Box 27, Arma, Kansas
Frank Vozich	618 Toner St., Lawrence, Pa.
John Zelitz	Box 297, Strabane, Pa.
NADZORNI ODBOR:	
Frank Zelitz, predsednik	2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Frank Melich	12 Westlake Ave., Fern, Illinois
Milan Medvedich	14900 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

Moja turneja v interesu SNPJ po zapadu

Piše gl. tajnik F. A. Vider

(Nadaljevanje.)

V moje začudenje vidim, da je ta ladja prava past za "sauerke", igralnica. Jest dobiš tu brezplačno in tudi pijačo pri kosilu, ker računajo, da boš pri igralni mizi poplačal vse precej drago z obrestmi vred. Nekaj časa opazujem ta "špas" hitrega obogatitve, o katerem marsikdo sanja v svoji naivnosti. Stojim pri človeku, iz čigar govorice sem sklepal, da dela v pisarni, ki je v nekaj minutah izgubil dvajsetak. "Prokleta sreča!" pravi. Kakšno večerjo bi si bil fant lahko kupil in še dekle popeljal v gledališče, toda je strelmel po hitrem bogastvu, pa se je opekel. Ta ni bil edini in ne zadnji. Pomiloval sem te ljudi. Če bi bil tega fanta kdo vprašal za dolar v njegovo lastno korist, za delavsko časopisje ali izobrazbo, bi se mu zdel dolar velik kot gorra in bi skoro gotovo precej pomislil pri ko bi ga dal, če bi ga sploh dal, zapraviti dvajsetak v igralnici mu pa ni nič. Takih ljudi je še mnogo, zato so tudi razumljivi vzroki, zakaj ne vladajo boljše ekonomske razmere in zakaj tarejo ljudstvo še druge podobne nesreče.

"Tudi Hollywood in Beverly Hills ti hočemo pokazati, zato bodi jutraj pripravljen, če ne bo dež," pravi F. Grachan. Bil je slajven dan, ko smo se peljali v svetovno znani Hollywood. Tu je novost, lepota, pravi paradiz na zemlji. Do malega vse hiše v Hollywoodu in Beverly Hillau izgledajo nove, bele, lepo in moderno narejene v slogu, v kakršnem jih nisem videl nikjer drugje v Ameriki kolikor sem jo sploh videl. Palače filmskih zvezd, premožnih trgovcev, upokojenih bankirjev itd., obdane z vrtovi, po katerih je zasajeno drevje raznih vrst in barv, kakor tudi okrašenih s cveticami, o čemer se preprostemu človeku skoro sanjati ne more!

Ko sem vse to opazoval, so mi v mislih pred očmi stopile hiše naših in drugih premogorjev, ter kraji, kot je Gallup, Nova Mehika in podobni, pa sem se nehotе vprašal, zakaj taka razlika, zakaj ljudje dopuščajo tako krivično merilo življenja, kakršno je ilustrirano tukaj. Da pa ne bo kdo mislil, da smo delavci nevoščljivi ljudem, ki imajo lepe hiše in veliko denarja, naj bo tu omenjeno, da ne zavidamo nikogar. Nam ni za palače in ne za milijone! Nič drugega ne želimo kot dostojno življenje, ki se spodobi za človeka in pa zagotovljena bodočnost na stara leta. Dokler tega ne bo, smatramo za naloge in dolžnost učiti delavski razred za odpravo teh krivic. Nič ne nima pravice živeti v palači 15, 20 ali več sob, dokler mara zadnji rudar živeti s štirimi, šestimi ali še več otroci v revni koči z dvema ali tremi sobami; ravno tako nima nič pravice prejemati do četrte ali pol milijona letne plače, dokler delavec v njegovem podjetju prejema \$1500 ali še manj za isto dobo. To je naša filozofija, to so naše skromne, toda poštenе zahteve! Običem tudi nekaj članov in znancev, kateri so se tu naselili

poslednje čase in ki imajo tu lepe domove. Posebno mrs. in mr. Cupina, čigar žena je naša članica in s čigar garažno streho smo po večerji opazovali tisoče luči po mestu Los Angelesu. Ta hiša stoji visoko na hribu in s strehe garaže je res veličasten razgled.

Sestra Kolenc iz So. Chicaga, katere se je slučajno mudila na obisku svojega sina v Hollywoodu, ki je tudi član naše jednote — Mike Lah — in je uposlen kot artist v Harman & Ising Studiu, je poskrbela za posredovanjem omenjenega, da sem tako imel priliko si ogledati tudi to zanimivost zvečer 28. aprila. Ko ljudje v gledališčih gledajo na platnu takozvane "funny pictures", jim niti na misel ne pride, koliko ljudi se mora s silko ukvarjati in koliko časa porabijo za njih talenti prej ko je ista dovršena za na platno. Ni mi mogloče popisati procesa, sklozi katerega gredo slike prej ko so dogotovljene. Omenim naj le toliko, da je posebno zanimivo videti začetek dela slike, kakor tudi, kako se ista razvija do popolnosti. Za te vrste slike — v barvah namreč, kakršne delajo v imenovanem studiu — potrebujejo številnih slikarskih ženitev, ki jih vzame po mesece časa prej ko sliko zgotovijo. Kadar kateri naš član potuje tod, in če mu je le mogoče, naj si ogleda to zanimivost, kamor je kajpada težko priti brez posebnega priporočila ali dovoljenja.

Po končanem obhodu in pregledu zanimivosti dela te stroke smo bili povabljeni vsi, ki smo se slučajno nahajali v studiu, v malo dvorano, v kateri so nam na platnu predstavili štiri slike, izdelane v tej instituciji. Sestri Kolenc in njenemu sinu ter članu naše jednote se lepo zahvalim za prijazno naklonenost, ki sta mi jo izkazala v tem slučaju.

Z delavskimi razmerami se tudi tukaj niso pohvalili in če bi ne bilo dela pri WPA, je pač vprašanje, kako bi ljudje živeli. Ko sem stal pod znanim "mostom samomorov," kjer si končujejo življenje žrtve krivičnega gospodarskega reda, sem si mislil: Zakaj bi si ljudstvo ne uredilo razmer tako, da bi ne bilo treba nikomur v smrt radi pomankanja?

Naj še omenim, da je naju oba za časa bivanja v Californiji morila nezapopadljiva zaspamnost, kakršne nisem občutil nikjer drugje in ko sem potolžil v družbi, so mi povedali, da se to pripeti marsikomu, ki pride z vzhoda, kar pa sčasoma mine.

Bratu Gračanu, njegovi ženi in mrs. Maretichevi se lepo zahvalim za postrežbo, kakor tudi vsem ostalim članom ter rojakom v Los Angelesu za gostoljubnost, katero so nama izkazali za časa bivanja med njimi.

(Dalje prihodnjik)

POSILUJAJTE
PALANDECH'S TRAVEL BUREAU
Folklore Radio Program
Every Sunday from 1 to 2 P. M.
Station WWAE — 1260 kilocycles

Prizor iz policijskega navala na stavkarje pred tovarno Eagle Pencil Co. v New Yorku

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opicem—Fjodorovič Vladimir Levitš

A ko ste takrat vi vstopili v hišo in ko sem vas poklicala in mu velela, naj se vrne, me je, ko je z vami vred stopil v sobo, pograbila taka jeza zaradi mrzkega, prezirljivega pogleda, s katerim se je zdajci ozrl name, da sem vam — ali se spominjate? — mahoma zavpila, da me je on, on edini prepričal, da je njegov brat Dmitrij morilec! Nalašč sem ga oklevetala, samo da bi ga še enkrat ranila, zakaj on me ni nikoli, nikoli prepričeval, da bi bil brat morilec, narobe, jaz, jaz sama sem njega prepričevala o tem! O, vsega, vsega je vzrok moja besnost! Jaz, jaz sem pripravila tudi tisti prekleti prizor na sodišču! On mi je hotel dokazati, da je plemenit: čeprav ljubim njegovega brata, ga vendarle noče pogubiti iz maščevalnosti in ljubosumnja. Vidite, tako je tudi nastopil pred sodiščem... Jaz sem vsega kriva, jaz edina sem kriva!"

Se nikoli se ni bila Katja Aljoša tako izpovedovala; začutil je, da je zdaj ravno na tisti stopnji neznoznega trpljenja, ko tudi najbolj ponosno srce z boleščjo krši svoj ponos in pada, premagano po gorju. O, Aljoša je poznal še neki strašen vzrok njene sedanje muke, naj ga je še tolikanj skrivala pred njim vse te dni po Mitjevi obsodbi; toda zdela se mu je, da bi bilo zanj kar nekam prehudu, če bi se odločila in se dotorej vrgla na obraz, da bi jela zdaj, ta trenutek, sama govoriti tudi o tem vzroku.

Trpela je zaradi svojega "izdajstva" na sodišču in Aljoša je slutil, da jo vest priganja, naj se obtoži, baš pred njim, pred Aljošo, s solzami, vrljem in histerijo, bljoc z glavo ob tla. Toda bal se je te minute in želel priznati trpeči ženski. Tem težje pa mu je obenem postajalo naročilo, s katerim je bil prišel. Spet je napeljal pogovor na Mitjo.

"Nič, nič, zanj se ne bojte," je spet trmasto in rezko pričela Katja. "Vse to je pri njem samo trenutno, poznam ga, predobro poznam to srce. Bodite prepričani, da bo pristal na beg. In kar je glavno, saj ni treba takoj, saj bo imel časa, da se odloči. Ivan Fjodorovič bo dotlej ozdravel in bo sam vodil vse, tako da pobegne. Saj v srcu je itak že pristal: kako pa naj zapusti svoj stvar? In v katorgo je z njim ne bi pustili, kako naj tedaj ne pobegne? Glavno je to, da se boji vas; boji se, da vi vrnatvenem pogledu ne bi odobrili pobega; a treba je, da mu to velikodušno dovolite, če je vaše dovoljenje v tej stvari res tako neizogibno," je strupeno dodala Katja. Nato je pomolčala in se nasmešnila:

"On govori," je spet pričela, "o nekakšnih himnah, o križu, ki mu ga je nositi, o nekakšnem dolgu, spominjam se, da mi je Ivan Fjodorovič takrat veliko pravil o tem; in če bi vedeli, kako je govoril!" je zdajci z neudrženim čuvstvom vzkliknila Katja. "Če bi vedeli, kako je ljubil tega nesrečnega v tistem trenutku, ko mi je pravil o njem, in kako ga je prav v tistem trenutku nemara tudi sovražil! Jaz pa, o, jaz sem takrat z ošabnim posmehom poslušala njegovo pripoved in njegove solze! O, stvar! Jaz sem stvar, jaz! Jaz, jaz sem mu nakopala vročico! Oni pa, obsojenec — ali je on mar pripravljen trpeti," je togotno končala Katja, "in vobče, ali je trpljenje za take? Taki, kakršen je on, ne trpijo nikoli."

V teh besedah je že zvenelo nekakšno mrzko, studljivo in prezirljivo čuvstvo. A vendar, ona ga je bila izdala: "Kdo ve, morda je to zato, ker se čuti tolikanj krivo pred njim in ga časih kar sovraži," je sam pri sebi pomislila Aljoša. Hotelo se mu je, da bi bilo samo "časih". V Katjinih poslednjih besedah je bil začel izivati, a pobral ga ni.

"Zato sem vas danes tudi poklicala, da bi mi sami obljubili, da ga pregovorite. Ali mar tudi vi mislite, da bi bil beg nečasten, neplemenit ali kako že... nekrščanski, kaj?" je bolj izizvalno dodala Katja.

"Ne, to ni ne de. Povedal mu bom vse..." je zamrmral Aljoša. "On vas prosi, da bi prišli danes k njemu," je zdajci bleknil, trdno ji zroč v oči. Katja se je vsa zdrnila in kar malce odskočila od njega na divan.

"Mene... ali je mogoče?" je zajecijala vsa blede.

"Mogoče je in dolžnost je!" je s poudarkom prišel Aljoša in mahoma ves oživel. "Vi ste mu zelo potrebni, posebno zdaj. Saj ne bi bil jel govoriti o tem in vas prezgodaj mučiti, če bi ne bilo neizogibno. Bolan je, kakor blazen je, ne prestanto prosi, da bi vi prišli. Ne upa se prositi, da bi prišli k njemu, le to bi rad, da bi prišli

in se mu pokazali na pragu. Mnogo, mnogo se je zgodilo z njim od tistega dne. On razume, kako neizmerno je kriv pred vami. Ne poteza se za vaše odpustanje: 'Meni ni moči odpustiti' — tako sam pravi, ampak le, da bi se pokazali na pragu..."

"Zdaj ste me kar iznenada..." je zajecijala Katja, "vse te dni sem slutila, da pridete s tem... Kar vedela sem, da me bo poklical!... To ni mogoče!"

"Naj bo nemogoče, a storite vendarle. Pomislite, da je prvokrat presunjen po spoznanju, kako vas je razžalil, prvokrat v svojem življenju, nikoli še ni tako popolnoma doumel tega! On pravi: če ona odbije in ne pride, tedaj bom 'vse svoje življenje nesrečen'. Slišate: katoržnik, ki je obsojen na dvajset let, se pripravlja, da bi bil še nekako srečen — ali se vam to ne zdi ganljivo? Pomislite, da posetite človeka, ki je brez krivde pogubljen," je izizvalno planilo iz Aljoše, "njegove roke so čiste, na njih ni krvi. Posetite ga zdaj zaradi neizmernega trpljenja, ki ga čaka! Pridite ga spremit v temo... samo na pragu postojte... Saj je vendar vaša dolžnost, vaša dolžnost je, da to storite!" je končal Aljoša in z neverjetno močjo poudaril besedo "dolžnost".

"Dolžnost je, toda... ne morem," je skoro zastokala Katja. "Gledal me bo... ne morem."

"Vajine oči se morajo srečati. Kako boste živeli vse življenje, ako se zdaj ne odločite?" "Bolje je vse življenje trpeti."

"Dolžnost je, da pridete, dolžnost," je spet neizprosno poudaril Aljoša.

"A zakaj danes, zakaj takoj?... Bolnika vendar ne morem pustiti samega..."

"Za trenutek lahko, saj to bo samo trenutek. Ako ne pridete, bo do večera obel za vročico. Saj veste, da vam ne bom govoril neresnice, usmiliti se ga!"

"Usmiliti se vi mene," je z grenkim očitanjem rekla Katja in zajokala.

"Tedad pridite!" je odločno rekel Aljoša, ko je zagledal njene solze. "Pojdem mu povedat, da pridete takoj."

"Ne, nikar mu ne povejte!" je prestrašeno vzkliknila Katja. "Pridem, toda naprej mu nikar ne povejte, zakaj prišla bom, a vstopila morda ne bom... Ne vem še..."

Glas se ji je utrgal. Komaj je dihala. Aljoša je vstal, da bi odšel.

"Kaj pa, če tam koga srečam?" je zdajci tiho izpregovorila in spet vsa prebledela.

"Zato je tudi treba, da tam nikogar ne srečate. Nikogar ne bo, verjemite mi. Pričakovala vas bova," je nujno dodal in odšel iz sobe.

II

Za minuto je laž postala resnica

Hitel je v bolnico, kjer je zdaj ležal Mitja. Drugi dan po sodni odločitvi je bil obolel za živčno mrzlico, tako da so ga morali oddati v našo mestno bolnico, v jetniški oddelek. Toda zdravnik Varvinskij je ustregel prošnji Aljoše in mnogih drugih (gospe Hohlakove, Lize itd.) in ni dal Mitje med jetnike, ampak v posebno sobico, prav v tisto, kjer je nekdanj ležal Smerdjakov. Res da je stala na koncu hodnika straža, okno je bilo zamreženo in Varvinskemu ni bilo treba skrbeti zaradi te, ne povsem zakonite olajšave; toda mladi zdravnik je bil v tisti temu dober in sočuten človek. Razumel je, kako težko je človeku, kakršen je bil Mitja, če mora iznenada prestopiti v družbo morilcev in sleparjev, in da se je treba tega še privaditi. Zdravnik, nadzornik in celo policijski načelnik so bili dovolili, da ga smejo posestati sorodniki in znanci — vse to seveda pod roko. Toda tiste dni sta bila posetila Mitjo še Aljoša in Grušenjka. Rakitin je bil že dvakrat slišal k njemu; toda Mitja je trdovratno prosil Varbinskega, naj mu ne dovoli.

Aljoša ga je našel sedečega na postelji, v bolniški halji, nekoliko vročičnega, z glavo zavito v brisačo, namočeno v okisani vodi. Z nedoločnim pogledom se je ozrl na Aljošo, ko je vstopil, a vendar mu je pri njem vztrajalo v očeh kakor nekakšen strah.

Vobče je bil postal po obravnavi strašno zamišljen. Časih je po pol ure molčal; zdela se je, da nekaj napeto in mukoma premišluje, tako da je kar pozabljaj na tistega, ki je bil z njim. Kadar se je pa vzdramil iz zamišljenosti in jel govoriti, je izpregovoril vselej nekam iznenada in prav gotovo ne o tem, kar bi bil v resnici moral reči. Časih je z vidnim izrazom muke zrl na brata. Z Grušenjko mu je bilo nekako laglje nego z Aljošo. (Dolje prihodnjik.)

Johna Murrya ju-naška smrt

Richard W. Wayne

Okoli postajnega poslopja na Zahodni postaji tuli vihar. Pošteno je mraz. Štiri stopinje pod ničlo. Snežinke plešejo mimo oken. Včasih se sliši, kakor bi se veter kje ujel, potem se pa s strašansko silo zažene proti hiši in stresa vrata in okna. V jedilnici sede štirje letaki, kade

in strme predse. Poleg nas tipka telegrafist.

Ravno oddaja pravkar dobljeno sporočilo:

"... reka venomer narašča stop ves Kentucky pod vodo stop pošljite vsa prosta letala v New Orleans ali Cairo stop."

Okoli devetih in deset minut pride ukaz postajnega načelnika.

"Vzletite. Skušajte prileteti nad Cairo. Nadaljna navodila dobite v Cairu!"

Vzlet

Mali enokrilnik, ki je v hangarju čemel kakor v spalnici, je bil v nekaj minutah pripravljen na odlet. Trije ljudje so stali pri premičnih vratih in čakali samo na povelje. A Laird se je še obotavljal. Veter je kakor nor stresal vrata. Skoz priprto okno je žvižgal in hangar ledenomrzl plj.

VRHNJA PLAST

"Ne trudi se vedno, dragec; daj mi vendar že enkrat mir."

"Če je okno odprto," je godrnjal Laird, "nam veter še stroje razmesari. Starega bi morali še enkrat opozoriti."

"Nesmiselno," je menil Blake. "Saj dobro ve, kakšno je vreme. Hoče, da odletimo."

Blake je monter. Majhen, vitek mož, mlado ženo ima in dva majhna otroka. Žena stanuje kakšno miljo vstran. Najbrže stoji zdaj pri oknu in moli, da bi njenemu možu ne bilo treba leteti. Pilot John Murray je samski. Triin trideset let mu je. Poleg stroja stoji, obe roki tiči v žep in lahno požvižgava predse. Na Zahodni postaji so govorili, da Murray nima živcev.

Mlada Blakejeva žena je bila najbrže zelo dobra, kajti Bog je njeno molitev uslišal. Še preden se je Laird odločil, se je hotel Blake po stopnicah vzpeti v letalo. Spodrsnilo mu je, padel je in stokaje obležal: zlomil si je nogo.

"Prihodnji," je sam pri sebi zamrmral in nehal žvižgati. "Wayne, bojim se, da je vrata na vas."

Laird je bil zdajci čisto miren. "Na noge!" je dejal.

Ljudje so odrinili hangarska vrata in stali smo sredi snežnega vrtnca. Za trenutke nas je obšel neumni občutek, da bo vihar hangar vzdignil in ga odnesel. A hangar je trdno zgrajen. Lahno letalo se je kakor pijanec začelo zibati sem in tja.

"H krilom!"

Deset mož je že pri aparatu. Upro se v krila in letalo se počasi priklotali ven, v beli pekel. V divjem snežnem vrtnicu ne razločiš ničesar. Krila je v trenutku pobelil aneg in motorji zakrovi se je zdel kakor gobec kakšnega psa, ki bi se v snegu rad iznebil nagobčnika. Murray je splezal na sedež h krmlu in jaz za njim. To bo prijetno! Motor je zabrnul. Presenetljivo lagodno in iznenada se je jekleni ptič dvignil v zrak. Planil je naravnost v snežni vrtnec. V rezh je žvižgal in tulil veter, brnenje motorja je zamrlo v bučanju viharja. Vse letalo se je treslo. Ni mi bilo prijetno pri duši. Murray je "neveren" pilot.

Dež in voda

Vse je bilo belo. Nikamor nisi videl. Vendar sem natanko vedel, kaj hoče Murray: rad bi se vzpel višje. Takšni snežni oblaki niso zelo visoki, a kako naj pridemo nadnje?

Murray je zatulil v telefon: "Zavarovalnica mi bo odpovedala zavarovalno polico..."

Se preden sem utegnil odgovoriti, se je letalo obrnilo. Neprijetna stvar, startati proti vetru, ki piha od strani. Trenutek se je zdelo, kakor da naju bo v zraku obrnilo. Murray je pa vedel, kaj je treba malemu ptiču vdihniti življenje. Letalo se je brezhibno obrnilo in se jelo vzpenjati. Da bi vsaj kmalu prišla iz tega snega, sicer nama bo motor zmrznil. Ena izmed snežnih desk

Murray je odšel k šefu po nadaljnja navodila. Medtem ko sem sedel na neki kladi in je lilo name kakor iz škafa, sem zaslišal streljanje.

"Naše čete se streljajo zdaj tu zdaj tam s farmarji. Nasipe hočejo prekopati, da bi rešili druge kraje, a farmarji jim tega ne pustijo."

Enkrat je celo strojnica zalajala. Vse skupaj je bilo zelo žalostno in bi utegnilo vzeti človeku še zadnji ostanek poguma.

Murrayevo naročilo

Čez kake pol ure se je Murray vrnil. Požvižgaval je ko navadno.

"Pazite, Wayne, zdaj bova odletela v Evansville-Saymour. Ste

že našli kraj na zemljevidu posebnega. Stari bi rad sam del, kako daleč sega voda na veru. Zaradi reševanja. V hodnjih dneh mislijo prede dve sto tisoč ljudi."

Z nama so hotela ob istem su vzleteti tudi vojaška letala. Eno je obitčalo v blatu in neokretno nagnilo na stran. Svignila sva mimo njega in sva dosegla hitrost šestdeset milj. Med poletom me je Murray orientiral. Iznenada je predekbesečen.

(Koniec prihodnjik.)

Ali ste že naročili Prosveto ali dinaki list svojemu prijatelju ali rodniku v domovino? To je edina trajna vrednost, ki ga za naša lahko pošljete svojcem v domovino.

KUHAJTE NA HLADEN IN UDOBEN ELEKTRIČNI NAČIN

z avtomatično električno pečjo

● Tisoče ljudi, ki rabijo električno kuhinjsko peč v Chicagu vam lahko pove, kako kuhajo njih jedila, brez da bi imeli preveč vročine v kuhinji. Imajo insulirane kuhinjske peči, ki držijo vročino z notraj v peči kamor spada—in kadar se kuha hrana, namesto, da bi se izgubljala po kuhinji.

Pridite in si izberite vašo električno peč SEDAJ—ter uživajte kuhanje na najhladnejši način TO POLETJE.

Oglejte si Frigidaire... Hotpoint... L. & N...

Westinghouse električne kuhinjske peči, ki so sedaj na razstavi v naših električnih naprav trgovinah.

POSEBNA PONUDBA

1. Odškodnina ako zamenjate vašo staro peč.
2. Liberalna odškodnina, ki pokrije stroške napeljave in instalacije v največ slučajih.
3. Malo naplailo takoj.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!

V knjigarni "Glas Naroda" lahko dobite vsakovrstne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jurčiča, Preglja, Kmetova, Milčinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov: Uspodarske, gospodinske in poučne knjige, igre, pesmi, zemljevide, Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.

SPOMIN NA STARO DOMOVINO

"Naši Kraji"

ZBIRKA 87 SLIK iz vseh krajev Slovenije. V finem bakrotisku na dobrem papirju, v velikosti 5x7 1/2 inčev

Ta krasna zbirka, vas stane samo \$1

SPADA V VSAKI SLOVENSKI DOM

"GLAS NARODA" (Dep. N.) 216 W. 18th Street, New York